

ISBN: 960-87808-8-8

© Copyright: Ελληνικά Ταχυδρομεία
Πρώτη έκδοση: Αθήνα, Νοέμβριος 2003

Επιμέλεια - Παραγωγή: Εκδόσεις ΚΕΡΚΥΡΑ

Κείμενα - έρευνα: Κατερίνα Παπακωνσταντίνου

Σύμβουλος έκδοσης: Γεωργία Μ. Πανσεληνά

Συντονισμός έκδοσης: Έφη Ανδρικοπούλου

Διόρθωση: Μενίνα Φουρτούνη, Λίτσα Αχλίου

Σχεδιασμός: Ατελιέ Κέρκυρα

- Καλλιτεχνική επιμέλεια - σελιδοποίηση: Λευτέρης Μαλαγάρης

- Υπεύθυνος παραγωγής - επεξεργασία φωτογραφιών: Γιώργος Μανιατογιάννης

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου, με οποιονδήποτε τρόπο, τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή άλλη διασκευή, χωρίς γραπτή άδεια των Ελληνικών Ταχυδρομείων.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	9
1. Επιστολές και ταχυδρόμοι	13
1.1. Η ανάγκη της αλληλογραφίας και της επικοινωνίας	14
1.2. Το απόρρητο της αλληλογραφίας	17
1.3. Ο ταχυδρόμος	19
1.4. Ταχυδρομικό μονοπώλιο	23
2. Η οργάνωση των ταχυδρομικών υπηρεσιών στο ελληνικό κράτος	27
2.1. Τα πρώτα βήματα της ταχυδρομικής υπηρεσίας	28
2.1.1. Η ίδρυση των ταχυδρομείων	28
2.1.2. Θαλάσσια ταχυδρομεία	41
2.1.3. Ληστείες του ταχυδρομείου	42
2.1.4. Το ταχυδρομείο στην Αθήνα	43
2.2. Ταχυδρομική επικοινωνία με το εξωτερικό	46
2.2.1. Διακρατικές συμβάσεις	46
2.2.2. Η Παγκόσμια Ταχυδρομική Ένωση	51
3. Η ανάπτυξη και η εξέλιξη των ταχυδρομικών γραφείων	55
3.1. Νομοθετικές ρυθμίσεις και διαρθρωτικές κινήσεις	56
3.2. Νέες υπηρεσίες	60
3.2.1. Επιταγές	60
3.2.2. Δέματα	64
3.2.3. Ταχυδρομικά Ταμιευτήρια	65

3.2.4. Αγροτικά ταχυδρομεία	67
4. Η τεχνολογία στην υπηρεσία των ταχυδρομείων	71
4.1. Θαλάσσια μεταφορά κατά τον 20ό αιώνα	72
4.2. Κινητά ταχυδρομικά γραφεία	72
4.3. Εναέριο ταχυδρομείο	73
5. Στρατιωτικά ταχυδρομεία	77
5.1. Η οργάνωση των στρατιωτικών ταχυδρομείων	78
5.2. Στρατιωτικό αεροπορικό ταχυδρομείο	85
6. Γραμματόσημα	89
6.1. Ταχυδρομικά τέλη έως την εισαγωγή του γραμματοσήμου	90
6.2. Η εισαγωγή του γραμματοσήμου	98
6.3. Τα πρώτα γραμματόσημα	101
6.4. Τα γραμματόσημα των Νέων Χωρών	102
6.5. Τα γραμματόσημα στην Εθνική Αντίσταση	103
6.6. Ολυμπιακά γραμματόσημα	104
6.7. Ταχυδρομικές ατέλειες	109
7. Τα ελληνικά ταχυδρομεία εκτός της ελληνικής επικράτειας	111
7.1. Ελληνικά ταχυδρομεία στην Οθωμανική Αυτοκρατορία	112
7.2. Ταχυδρομεία στη Σάμο	117
7.3. Ταχυδρομεία στην Κρήτη	119

7.3.1. Οι ευρωπαϊκές προσπάθειες	119	8.3.3. Συνεργασία ΕΛΤΑ – Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου	140
7.3.2. Κρητική Πολιτεία	121	8.3.4. Καινοτομίες των Ελληνικών Ταχυδρομείων	140
7.4. Ιόνια Νησιά	122	8.3.5. Φιλοτελισμός	143
8. Η εξέλιξη των Ελληνικών Ταχυδρομείων	129	8.4. Τα Ελληνικά Ταχυδρομεία και οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004	143
8.1. Νομοθετικό πλαίσιο λειτουργίας των Ελληνικών Ταχυδρομείων από το 1970 μέχρι σήμερα	130	8.5. Το κοινωνικό πρόσωπο των Ελληνικών Ταχυδρομείων	144
8.2. Οργανωτική και λειτουργική εξέλιξη των ΕΛΤΑ	132	8.6. Η αναπτυξιακή πορεία των Ελληνικών Ταχυδρομείων	145
8.2.1. Αλλαγές στο σύστημα διαβιβάσεων, διαλογής και διανομής	132	8.7. Το νέο Στρατηγικό και Επιχειρησιακό Σχέδιο των ΕΛΤΑ 2003-2007	148
8.2.2. Νέες υπηρεσίες	134	Σημειώσεις	152
8.3. Τα Ελληνικά Ταχυδρομεία σήμερα	135	Ενδεικτική βιβλιογραφία - Πηγές εικονογράφησης	153
8.3.1. Οι επιχειρησιακές μονάδες των Ελληνικών Ταχυδρομείων	135	Ευρετήριο	154
8.3.2. Όμιλος ΕΛΤΑ. Θυγατρικές εταιρείες	139		

Η έκδοση του λευκώματος, με αφορμή τα 175 χρόνια των Ελληνικών Ταχυδρομείων, έρχεται να μας θυμίσει το σπουδαίο επικοινωνιακό ρόλο του ταχυδρομείου μέσα από τη διαδικασία ανταλλαγής επιστολών, μηνυμάτων και αντικειμένων.

Η σιγουριά που νιώθουμε σήμερα ότι το γράμμα ή το δέμα μας θα φτάσει στον προορισμό του σε σύντομο διάστημα αποτελεί μια κατάκτηση, την οποία τα Ελληνικά Ταχυδρομεία επέτυχαν με το πέρασμα του χρόνου και τη συνεχή προσπάθεια βελτίωσης των υπηρεσιών τους.

Στον παρόντα τόμο διαγράφεται σε αδρές γραμμές η πορεία των ταχυδρομείων στη νεότερη Ελλάδα, από συστάσεως του ελληνικού κράτους μέχρι σήμερα, κατά την οποία τα Ελληνικά Ταχυδρομεία, ως φορέας παροχής της καθολικής ταχυδρομικής υπηρεσίας, έχουν καταξιωθεί στη συνείδηση του Έλληνα πολίτη, κατακτώντας την πρώτη θέση στην εκτίμησή του έναντι των λοιπών δημόσιων επιχειρήσεων.

Η αρχή έγινε με αβέβαια και ασταθή βήματα, σε ένα κράτος που βρισκόταν στα σπάργανα και θεωρήσε αναγκαία την ύπαρξη της υπηρεσίας εκείνης που θα μείωνε την απόσταση, προσφέροντας δυνατότητα έγκαιρης ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των υπηρεσιών του. Η ζωή των Ελληνικών Ταχυδρομείων παρουσίασε διακυμάνσεις

τόσο όσον αφορά την οργανωτική δομή όσο και τις πολλαπλές λειτουργίες που παρείχαν στο πέρασμα του χρόνου. Επί μακρό διάστημα τα ταχυδρομεία ενσάρκωναν την έννοια της επικοινωνίας με κάθε δυνατό τρόπο, γραπτό ή προφορικό, με τη μεσολάβηση του κονδυλοφόρου ή του καλωδίου, καθώς ο υπάλληλος του ίδιου γραφείου διακινούσε επιστολές, τηλεγραφήματα και τηλεφωνικές κλήσεις. Το μικρό γραφειάκι του ήταν η μόνη σύνδεση της κοινότητας, του χωριού ή και της επαρχίας με την υπόλοιπη χώρα και, κυρίως, την πρωτεύουσα. Από το γραφείο αυτό έφταναν νέα για πολέμους, συνθήκες ειρήνης, αλλαγές κυβερνήσεων· σε μια εποχή που η ενημέρωση ήταν περιορισμένη. Ο υπάλληλος του τριατατικού γραφείου έφερε το κύρος που του προσέδιδε η δυνατότητά του να ενημερώνεται για τη μικρή κοινωνία του χωριού ή της πόλης ή ήταν η πηγή της πληροφορίας και κατά συνέπεια ένα σεβαστό πρόσωπο.

Σήμερα το ταχυδρομείο εξακολουθεί να είναι «ο σύνδεσμος όλων των υποθέσεων και όλων των συναλλαγών» σύμφωνα με τη γνωστή ρήση του Βολταίρου. Βρίσκεται παντού και πάντα δίπλα στον Έλληνα πολίτη, ακόμη και στην πιο απόμακρη γωνιά της χώρας, με ένα ευρύ δίκτυο 900 καταστημάτων, 1.300 πρακτορείων και 4.300 διανομέων, προσφέροντας υπηρεσίες επιστολικού

ταχυδρομείου, ταχυμεταφορών, χρηματοοικονομικές, παρέχοντας φιλοτελικά και ολυμπιακά προϊόντα, καθώς και προϊόντα τρίτων, ενώ εμπλουτίζει συνεχώς το φάσμα των υπηρεσιών και των προϊόντων που διαθέτει, ώστε να ικανοποιεί τις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες των πελατών του. Έχοντας θέσει τις βάσεις της ανάπτυξής του τις προηγούμενες δεκαετίες, επενδύει στο μέλλον, επιδεικνύοντας δυναμισμό και θετική προοπτική εξέλιξης.

Το βιβλίο αυτό είναι αφιερωμένο στους ανθρώπους εκείνους που επί 175 χρόνια υπηρέτησαν και υπηρετούν την ελληνική κοινωνία και της προ-

σφέρουν τη δυνατότητα να επικοινωνεί και να ανταλλάσσει ειδήσεις και πληροφορίες. Πρόκειται για μια μαρτυρία της διαδρομής του Οργανισμού και αποτελεί παρακαταθήκη για τις επερχόμενες γενιές εργαζομένων, οι οποίοι καλούνται να συνεχίσουν τη μακράιωνη παράδοσή του και να συμβάλουν στη μετεξέλιξή του σε σύγχρονη και δυναμική επιχείρηση, η οποία θα διαδραματίσει πρωταγωνιστικό ρόλο σε μια πλήρως απελευθερωμένη ταχυδρομική αγορά.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΑ